

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/286/2019
Identifikačné číslo spisu: 3611202697
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3611202697.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mgr. B. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX/XX, O. zast. JUDr. Petrom Ďurmekom, advokátom, so sídlom Sládkovičova 1172/34, Bánovce nad Bebravou proti žalovaným: 1.) Žabokreky nad Nitrou, so sídlom Školská 216, Žabokreky nad Nitrou, IČO 00 311 375, 2.) PaedDr. P. C., PhD., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. U. XXX, U., o neplatnosť vymenovania do funkcie, vedenom na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 5C/109/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16. januára 2019 sp.zn. 5Co/234/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaným voči žalobcovi nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 5C/109/2011-224 zo dňa 18. júna 2014 zamietol žalobu žalobcu o určenie, že vymenovanie žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa Základnej školy s materskou školou Žabokreky nad Nitrou (ďalej len „základná škola“) č. 219 zo dňa 31.12.2010 s účinnosťou od 01.01.2011 je neplatné a zastavil konanie o určenie, že výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa Základnej školy s materskou školou Žabokreky nad Nitrou zo dňa 28.12.2010 je neplatné, žalovanej v 1.) rade priznal proti žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 206,10 eur a žalovanému v 2.) rade náhradu trov konania nepriznal.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie vo výroku o zmietnutí žaloby odôvodnil tým, že žalobca nepreukázal v zmysle vtedy platného a účinného § 80 písm. c) OSP naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Žalobca svoj naliehavý právny záujem na určení neplatnosti vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa základnej školy videl v tom, že požiadavky vyhlásené žalovanou v 1.) rade pre účasť vo výberovom konaní neboli v súlade so zákonom, keďže vyhlasovateľ uviedol možnosť dosiahnutia druhej atestácie, čo je v rozpore s vtedy platným zák. č. 317/2009 Z.z.,

ďalej v tom, že žalovaný v 2.) rade bol vymenovaný do funkcie riaditeľa na základe výberového konania, v ktorom boli porušené právne predpisy a ak by sa riadne výberové konanie aj uskutočnilo, bolo reálne, že žalobca mohol byť úspešný, a teda bol priamo dotknutý a poškodený na svojich právach, a bez tohto určenia sa neodstráni stav právnej neistoty. Podľa súdu prvej inštancie ani vyhovie určovacej žalobe žalobcu by právne postavenie žalobcu nijako nezmenilo a stav právnej neistoty žalobcu by sa nezmenil. Zákonnosťou postupu výberového konania a neplatnosťou samotného výberového konania sa súd prvej inštancie nezaoberal, keďže v tejto časti bolo konanie zastavené.

3. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom sp.zn. 5Co/817/2014 zo dňa 05. augusta 2015 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie, že vymenovanie žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa základnej školy zo dňa 31.12.2010 je neplatné a vo výrokoch o náhrade trov konania strán sporu potvrdil, žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej v 1.) rade náhradu trov konania v sume 69,89 eur a žalovanému v 2.) rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd bol v zhode s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcom uvádzané tvrdenia nesvedčili o jeho naliehavom právnom záujme na požadovanom určení. Určenie neplatnosti vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy nič nezmení na výberovom konaní na vymenovanie do funkcie riaditeľa základnej školy, ktoré sa uskutočnilo dňa 28.12.2010, ani na jeho výsledku a následnom návrhu Rady školy zriaďovateľovi školy na vymenovanie žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy. Týchto skutočností sa požadované určenie nijako nedotkne a zriaďovateľ školy by preto nemohol vyhlásiť nové výberové konanie, ale bol by stále viazaný návrhom Rady školy na vymenovanie žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy na základe výsledkov výberového konania, ktoré sa uskutočnilo dňa 28.12.2010.

4. Tento rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/54/2017 zo dňa 27. augusta 2018 z dôvodu, že potvrdzovaný rozsudok súdu prvej inštancie neobsahoval žiadne konkrétne a k prípadu sa priamo viažuce argumenty svedčiace o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Odvolací súd potom podľa neho nevysvetlil svoj názor, podľa ktorého aj pri určení neplatnosti vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy by Rada školy mala možnosť trvať na výsledkoch vadného výberového konania a na svojom návrhu na vymenovanie žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy. Je rozdiel medzi záväznosťou jej návrhu pre zriaďovateľa a viazanosťou samotného navrhovateľa-rady školy svojím návrhom. Odvolaciemu súdu potom najvyšší súd vytkol, že za stavu, kedy sa zhodol so súdom prvej inštancie na nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nevysvetlil aký prostriedok nápravy mal žalobca zvoliť. Nakoniec najvyšší súd vyslovil názor, že zvolená žaloba o určenie neplatnosti vymenovania do funkcie riaditeľa školy vykazuje znaky tzv. konečného určenia, pri rozhodovaní o ktorom by sa mali riešiť všetky súvisiace dieľšie otázky, potencionálne spôsobilé byť predmetom samostatných určovacích žalôb a práve preto by naliehavý právny záujem na nej daný mal byť, s výhradou možného presvedčenia o opaku.

5. Odvolací súd následne rozsudkom zo dňa 16. januára 2019 sp.zn. 5Co/234/2018 v napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd vo vzťahu k odvolaním napadnutej časti rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby žalobcu o určenie, že vymenovanie žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa základnej školy zo dňa 31.12.2010 je neplatné v prvom rade poukázal na to, že súd prvej inštancie rozhodol o žalobe žalobcu podanej za platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Takáto žaloba žalobcu je žalobou o určenie platnosti, resp. neplatnosti právneho úkonu, teda určenie právnej skutočnosti, či je právny úkon platný alebo nie. Ide o žalobu, ktorá bola v zmysle § 80 písm. c) OSP prípustná, ak žalobca na požadovanom určení preukázal naliehavý právny záujem. V čase, kedy odvolací súd opätovne rozhodoval o odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie, bol Občiansky súdny poriadok zrušený a odo dňa 01.07.2016 je účinný nový procesný kódex, a to zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V zmysle § 470 ods. 1 CSP musel odvolací súd v odvolacom konaní aplikovať už nový procesný predpis, ktorý však žalobu o určenie právnej skutočnosti pripúšťa len vtedy, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Posúdenie prípustnosti žaloby žalobcu podľa § 137 písm. d) CSP by odporovalo § 470 ods. 2 vety prvá CSP. Podľa odvolacieho súdu,

ak žalobca podal žalobu o určenie, že vymenovanie žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy je neplatné, podľa v tom čase platného a účinného § 80 písm. c) OSP, je nutné jej prípustnosť posúdiť podľa tohto ustanovenia, pretože v zmysle § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky žaloby žalobcu musia zostať zachované.

5.1 Odvolací súd poukázal na to, že v otázke naliehavého právneho záujmu je viazaný záväzným právnym názorom dovolacieho súdu v zrušujúcom uznesení, v zmysle ktorého danosť naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení nie je bezvýhradná a za určitých okolností možno dôvodne danosť naliehavého právneho záujmu odmietnuť. Odvolací súd na základe skutočností zistených z doplneného dokazovania dospel k záveru, že tu ide o tento prípad, kedy danosti naliehavého právneho záujmu žalobcu nemožno prisvedčiť.

5.2 Z doplneného dokazovania, obsahu odpovede žalovaného na výzvu odvolacieho súdu zo dňa 27.11.2018 a z obsahu menovacieho dekrétu žalovaného v 2.) rade zo dňa 31.12.2015 vyplynulo, že v súčasnosti je riaditeľom základnej školy žalovaný v 2.) rade, a to na základe výberového konania vyhláseného dňa 09.11.2015 a následného vymenovania starostom obce žalovanej v 1.) rade zo dňa 31.12.2015, pričom jeho funkčné obdobie je päťročné, t.j. do 31.12.2020. Päťročné funkčné obdobie žalovaného v 2.) rade ako riaditeľa základnej školy, na základe výberového konania a následného vymenovania starostom obce žalovanej v 1.) rade zo dňa 31.12.2010, ktorých neplatnosti právnych úkonov sa žalobca v tomto spore domáhal teda už uplynulo. Prípadné určenie neplatnosti vymenovanie žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa základnej školy zo dňa 31.12.2010 s účinnosťou od 01.01.2011 tak nemôže mať žiadny vplyv na platnosť následného, ďalšieho výberového konania a z neho vychádzajúceho vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy a tak nemôže ani viesť k opakovaní výberového konania, ktorého by sa mohol žalobca zúčastniť. Práve pre zmenu objektívnych okolností, t.j. nové výberové konanie a vymenovanie riaditeľa školy na nové funkčné obdobie, by ani prípadné určovacej žalobe žalobcu vyhovujúce rozhodnutie súdu neprineslo do právnych vzťahov a postavenia žalobcu stav právnej istoty, ale bolo by len formálnym rozhodnutím, ktoré by nemohlo docieľiť to, čo svojou žalobou žalobca sledoval, a to možnosť vyhlásenia nového výberového konania na obsadenie funkcie riaditeľa školy, ktorého by sa mohol zúčastniť. Prípadný opačný výklad účinkov takéhoto súdneho rozhodnutia, teda že musí prebehnúť nové výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa školy, napriek tomu, že medzičasom sa už ďalšie výberové konanie uskutočnilo a jeho úspešný účastník už bol menovaný do funkcie riaditeľa školy a plynie mu nové funkčné obdobie, by vnieslo do neistoty do právnych vzťahov nielen strán sporu ale aj do právnych vzťahov strán sporu a tretích osôb a do právneho postavenia týchto tretích osôb, keď žalovaný v 2.) rade ako riaditeľ školy v novom funkčnom období nepochybne v mene školy konal s tretími osobami, či už v rámci školy so zamestnancami, učiteľmi ale aj žiakmi, alebo aj navonok, uzatváral právne úkony a podobne. Odvolací súd z týchto dôvodov dospel k záveru, že naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení neplatnosti vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa základnej školy zo dňa 31.12.2010 s účinnosťou od 01.01.2011 nie je daný a súd prvej inštancie preto správne žalobu žalobcu zamietol.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a zároveň, posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

6.1 Dovolateľ poukázal na to, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa rovnako ako v prvom prípade nezaoberal vecnou stránkou sporu, ale opätovne nepreukázaním naliehavého právneho záujmu, pričom toto nepreukázanie nebolo odvolacím súdom dostatočne a presvedčivo zdôvodnené. Navyše odvolací súd opätovne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý sa nezaoberal bližším zdôvodnením absencie naliehavého právneho záujmu, pritom minimálne v čase rozhodovania súdu prvej inštancie ako aj v čase prvého rozhodovania odvolacieho súdu o odvolaní existoval aj naliehavý právny záujem. Odvolací súd uznal, že spôsob akým sa dovolateľ domáhal svojich práv bol správny, avšak vzhľadom k tomu, že súdy od roku 2014 meritorne vo veci právoplatne nerozhodli, uplynulo 5-ročné funkčné obdobie žalovaného v 2.) rade vo funkcii riaditeľa školy a následne bol v novom výberovom konaní opätovne zvolený do

funkcie riaditeľa školy. Teda značná dĺžka súdneho konania spôsobila, že odvolací súd nevidel naliehavosť právneho záujmu na určení neplatnosti vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy. Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. 7Cdo/54/2017 uviedol, že nemá dôvod neprisvedčiť dovolateľovi v tom, že ním zvolená žaloba o určenie vykazuje znaky tzv. konečného určenia, a preto by naliehavý právny záujem na nej s výhradou možného presvedčenia o opaku daný byť mal.

6.2 Zo strany napadnutého rozsudku nedošlo k presvedčeniu o opaku. Hoci pre dĺžku súdneho konania nie je možné, aby v prípade vyhovenia žaloby bolo vyhlásené nové výberové konanie, ktorého by sa žalobca mohol zúčastniť, sú tu ďalšie dôvody, pre ktoré je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy minimálne z dvoch dôvodov, a to morálneho zadosťučinenia dovolateľa a očistenia jeho mena a náhrady nemajetkovej ujmy. Už v konaní na súde prvej inštancie ako aj v doplnení odvolania bolo konštatované, že nezákonnosť výberového konania a následne nezákonnosť vymenovania žalovaného v 2.) rade za riaditeľa základnej školy malo pre dovolateľa výrazne nepriaznivý vplyv po stránke zdravotnej, spoločenskej ako i hmotnej. Vzhľadom na nezákonnosť výberového konania a porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov ako aj spôsobenú ujmu na zdraví, mene a povesti dovolateľa má tento nárok na primeranú náhradu nemajetkovej ujmy, pričom podanou určovacou žalobou chcel dosiahnuť určenie neplatnosti výberového konania, resp. vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy, aby na základe takéhoto si mohol uplatniť náhradu nemajetkovej ujmy. Bez takéhoto určenia by dovolateľovi nebola nemajetková ujma priznaná, navyše v čase podania určovacej žaloby nebolo možné kvantifikovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy, keďže ujma na zdraví, mene, cti, povesti, dôstojnosti a vážnosti po vymenovaní žalovaného do funkcie riaditeľa školy pokračovala.

6.3 Nemožno súhlasiť s právnym názorom súdov, že dovolateľ nepreukázal naliehavý právny záujem na určení, lebo týmto určovacím výrokom by sa neodstránil stav právnej neistoty a jeho právne postavenie by sa nezmenilo. Práve naopak, stav právnej neistoty by sa odstránil, pretože by sa výslovne určila že menovanie je neplatné, teda že skutočnosti, na ktoré dovolateľ poukazoval, spôsobili nezákonnosť výberového konania a následne menovania do funkcie. Tiež by sa zmenilo právne postavenie dovolateľa, pretože v prípade určenia neplatnosti menovania do funkcie by sa muselo výberové konanie uskutočniť nanovo a dovolateľ by sa ho mohol osobne zúčastniť. Iným spôsobom, ako podanou žalobou, dovolateľ nedosiahne zmenu vo svojom právnom postavení a teda možná účasť na novom výberovom konaní, v ktorom už budú dodržané všeobecne záväzné právne predpisy.

6.4 Zdôvodnenie rozhodnutí súdov dovolateľ považoval za nedostatočné a nepresvedčivé, keď zdôvodnil, v čom vidí naliehavý právny záujem na určení neplatnosti vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa základnej školy v priebehu konania.

6.5 Po troch rokoch od podania návrhu považoval dovolateľ za nespravodlivé, že súd prvej inštancie nerozhodol o tvrdeniach a dôkazoch o porušení zákona pri výberovom konaní a že návrh zamietol z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu. Rozhodnutím súdu tak došlo k odopretiu spravodlivosti. Navyše v prípade napadnutého rozhodnutia sa jedná o nedostatok dôvodov rozhodnutia, ktoré viedlo k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom. Rozsudky oboch súdov považoval dovolateľ za arbitrárne, ktoré sú popretím základného práva na súdnu ochranu. Súd sa doteraz vôbec nezaoberali vecnou stránkou, ale z dôvodu absencie naliehavého právneho záujmu bola žaloba zamietnutá. Prítomná absencia naliehavého právneho záujmu bola zdôvodnená skutočnosťou, ktorú z dôvodu uplynutia 5 rokov funkčného obdobia riaditeľa školy dovolateľ nemohol ovplyvniť a vzhľadom na dĺžku súdneho konania ani nezáležala od jeho vôle.

6.6 Dovolateľ žiadal, aby Najvyšší súd SR zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie a dovolateľovi priznal nárok na náhradu trov konania.

7. Žalovaná v 1.) rade vo vyjadrení k dovolaniu zotrvala na svojich vyjadreniach.

8. Žalovaný v 2.) rade vo vyjadrení k dovolaniu vyjadril nesúhlas s dovolaním.

9. Dovolateľ vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného v 2.) rade k dovolaniu zotrval na svojom dovolaní.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

11. Dovolateľ namietal nedostatočné zdôvodnenie rozhodnutí súdov, ktoré sa nezaoberali vecnou stránkou, ale z dôvodu absencie naliehavého právneho záujmu bola žaloba zamietnutá, poukázal na to, že odvolací súd opätovne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý sa nezaoberal bližším zdôvodnením absencie naliehavého právneho záujmu, pritom minimálne v čase rozhodovania súdu prvej inštancie ako aj v čase prvého rozhodovania odvolacieho súdu o odvolaní existoval aj naliehavý právny záujem.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že ak súdy nižších inštancií dospeli k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu, bolo ich povinnosťou zamietnuť žalobu žalobcu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a nebolo ich úlohou zaoberať sa vecnou stránkou veci, a to bez ohľadu na dĺžku súdneho konania s poukazom na zásadu hospodárnosti, nakoľko žaloba bola zamietnutá z procesnoprávných dôvodov.

14. Dovolací súd súčasne pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

15. K námietkam dovolateľa ohľadom nedostatočného odôvodnenia záverov súdov o nedostatku naliehavého právneho záujmu, ktoré smerovali k námietke nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a rovnako tak k námietke nesprávneho právneho posúdenia, dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 01. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad

pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces. Dovolací súd zároveň poukazuje na to, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (R 54/2012 a R 24/2017).

16. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, keďže dospel k záveru, že je vo výroku vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP) a riadne odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo má za to, že danosti naliehavého právneho záujmu dovolateľa na podanej žalobe nemožno prisvedčiť (bod 10 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), vysporiadal sa s uznesením dovolacieho súdu (bod 8 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa vysporiadal vo svojom odôvodnení so všetkými podstatnými námietkami žalobcu. Nemôže byť preto dôvodná prípadná námietka dovolateľa, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ s a s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06).

17. Ak odvolací súd doplnil dôvody nedostatku naliehavého právneho záujmu za situácie keď dospel k záveru, že v dôsledku následného výberového konania nebol daný naliehavý právny záujem na žalobe a je potrebné ju z tohto dôvodu zamietnuť, a teda mal za to, že rozsudok súdu prvej inštancie bol vo výroku vecne správny, postupoval správne.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

18. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že dovolateľ za významnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP považuje otázku posúdenia (ne)existencie naliehavého právneho záujmu na žalobe na určení právnej skutočnosti, t.j. určenia neplatnosti vymenovania do funkcie, v situácii, keď v dôsledku dĺžky súdneho konania došlo k ďalšiemu výberovému konaniu a vymenovaniu nového riaditeľa.

19. V zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 CSP).

20. Vo všeobecnosti treba považovať právne posúdenie za nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový

stav.

21. V prejednávanej veci dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu poukazujúc na to, že hoci pre dĺžku súdneho konania nie je možné, aby v prípade vyhovenia žaloby bolo vyhlásené nové výberové konanie, ktorého by sa žalobca mohol zúčastniť, sú tu ďalšie dôvody, pre ktoré je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy, a to morálneho zadost'učinenia dovolateľa a očistenia jeho mena a náhrady nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na nezákonnosť výberového konania a porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov ako aj spôsobenú ujmu na zdraví, mene a povesti dovolateľa má tento nárok na primeranú náhradu nemajetkovej ujmy, pričom podanou určovacou žalobou chcel dosiahnuť určenie neplatnosti výberového konania, resp. vymenovania žalovaného v 2.) rade do funkcie riaditeľa školy, aby na základe takéhoto si mohol uplatniť náhradu nemajetkovej ujmy. Bez takéhoto určenia by dovolateľovi nebola nemajetková ujma priznaná, navyše v čase podania určovacej žaloby nebolo možné kvantifikovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy, keďže ujma na zdraví, mene, cti, povesti, dôstojnosti a vážnosti po vymenovaní žalovaného do funkcie riaditeľa školy pokračovala. Tiež by sa zmenilo právne postavenie dovolateľa, pretože v prípade určenia neplatnosti menovania do funkcie by sa muselo výberové konanie uskutočniť nanovo a dovolateľ by sa ho mohol osobne zúčastniť.

22. Naliehavý právny záujem na určení nie je daný, ak sa právo, ktoré má byť ohrozené, alebo neisté, dotýka ďalšia právna zmena. Rozhodujúci je preto stav daný v čase vyhlásenia rozsudku. Naopak, naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) OSP je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť. (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/110/2009, zo dňa 25. mája 2010)

23. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe nie je daný vtedy, ak by požadované určenie viedlo len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Tu ide predovšetkým o prípady, kedy sa žalobca domáha žalobou určenia neplatnosti právneho úkonu s tým, aby následne mohol žalobca podať žalobu na plnenie (napr. žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo žalobu na náhradu škody), alebo inú určovaciu žalobu (napr. žalobu o určenie vlastníckeho práva). Určovacia žaloba je tak neprípustná vtedy, ak rozhodnutie o merite sporu by predstavovalo len rozhodnutie o predbežnej otázke podstatnej pre rozhodnutie iného (žalobcom následne iniciovaného) súdneho sporu. Žalobca nemá naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, ak predmetom určenia má byť iba rozhodnutie o predbežnej otázke, aby mohol žalobca na základe určovacieho rozhodnutia podať žalobu na plnenie. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. decembra 2019, sp. zn. 2ObdoV/11/2019)

24. Podľa názoru dovolacieho súdu sporný predpoklad prípustnosti určovacej žaloby splnený nebol. Dovolateľ nepreukázal naliehavý právny záujem na podanej žalobe, keď z jeho podaní je zrejmé, že účelom podanej žaloby je získať základ na podanie žaloby na náhradu nemajetkovej ujmy. Tvrdeniu dovolateľa, že by sa zmenilo jeho právne postavenie, pretože v prípade určenia neplatnosti menovania do funkcie by sa muselo výberové konanie uskutočniť nanovo a dovolateľ by sa ho mohol osobne zúčastniť nemožno prisvedčiť, keďže ako vyplýva z obsahu spisu na funkcia riaditeľa základnej školy je obsadená na základe výberového konania vyhláseného dňa 09.11.2015, a teda funkčné obdobie riaditeľa základnej školy, ktorého neplatnosti vymenovania do funkcie sa dovolateľ domáha, už plynulo.

25. Z uvedeného vyplýva, že aj keby sa súd vyslovil k otázke platnosti či neplatnosti vymenovania do funkcie riaditeľa základnej školy žalovaného v 2.) rade, dovolateľovo postavenie by sa nestalo istejším, keďže by sa následne tak či onak v zmysle jeho tvrdení v dovolaní musel domáhať náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla nezákonným výberovým konaním. V rámci tohto konania podľa § 137 písm. a) CSP (tzv. žaloba na plnenie) by sa skúmala aj (ne) zákonnosť výberového konania, ktorým malo byť zasiahnuté do osobnej sféry dovolateľa.

26. Dovolací súd uzatvára, že odvolací súd dospel k správne právnemu záveru, keď konštatoval, že na danom určení nie je naliehavý právny záujem ako zákonný predpoklad úspešnosti podanej žaloby, a to

najmä poukazom na následné vymenovaní nového riaditeľa do funkcie na základe výsledkov nového výberového konania. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal aj so záverom dovolacieho súdu, že by naliehavý právny záujem na žalobe daný mal byť s výhradou možného presvedčenia o opaku. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalovanej na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.